

INSPIRATIONSKATALOG

A photograph of three young children sitting together and laughing joyfully. The child on the left is a young boy with dark hair, wearing a grey sweater. The child in the middle is a girl with blonde hair, wearing a white t-shirt with colorful paint splatters. The child on the right is a girl with dark hair, wearing a floral dress. They are all smiling and hugging each other.

GOD SKOLESTART FOR ALLE BØRN

**- SYV INDSATSER TIL VIDEN
OG INSPIRATION**

EGMONT
Fonden

Indhold

Om dette katalog	3
Temaer og indsatser	4
Resiliens som fælles sprog og praksis	5
Tidlig kontakt til kommende elever	7
Kendte voksne og bonusvenner	9
Styrket netværk og forældrekontakt	11
Ressourcepædagog og forældrekontakt	13
Resiliensudvikling med Professor Skolesmart	15
Litteratur og børnefællesskab	18

GOD SKOLESTART FOR ALLE BØRN – SYV INDSATSER TIL VIDEN OG INSPIRATION

Ansvarshavende Egmont Fonden | **Tekst** Trine Jørgensen, Summarium | **Grafisk design** Karen Krarup | **Foto** Unsplash og Havrehedsskolen | ISBN 978-87-982380-9-6 |

Om dette katalog

I 2019 satte Egmont Fonden fokus på den gode skolestart med udgivelsen af [den årlige Egmont Rapport](#), fulgt op af bevillinger til en række indsatser på området. Målet med satsningen var at arbejde for, at alle børn skal have en god start i skolen, og det blev understøttet af tre fokuspunkter: For det første at børn i risiko skal opspores og støttes før skolestart, for det andet at børn med lav skoletrivsel skal have den rette hjælp hurtigt, og for det tredje at intet barn skal stå uden for børnefællesskaberne.

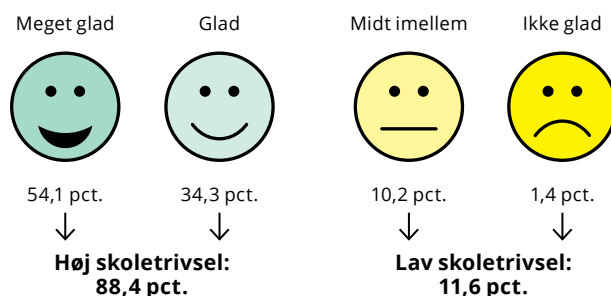
I dette inspirationskatalog kan du læse om erfaringerne fra nogle af de indsatser, som fonden har støttet under satsningen. De har på forskellige måder styrket organisationen/organiseringen af overgangen fra dagtilbud til skole og givet børnene øvelser og værktøjer, der kan hjælpe dem til at håndtere overgangen.

Ca. 60.000 børn starter hvert år i børnehaveklassen. Langt de fleste af dem har en god skolestart, men et mindretal på 11,6 pct. trives ikke i de mindste klasser (se figur). Det er særligt børn, der har problemer i relation til deres jævnaldrende eller forældre, som oplever ikke at trives i den første skoletid. Det viser en undersøgelse, som Statens Institut for Folkesundhed på Syddansk Universitet gennemførte i forbindelse med Egmont Rapporten 2019, "Når store bliver små – giv alle børn en god skolestart".

Problemerne i skolestarten kan følge børnene senere hen, både i skolen og videre i uddannelsessystemet. Det viser en anden undersøgelse, som VIVE gennemførte i forbindelse med Egmont Rapporten 2019. Børn, der har flere trivselsudfordringer ved skolestart – fx i form af konflikter med kammerater, psykiske udfordringer eller koncentrationsbesvær – har betydelig større risiko for at klare sig dårligt senere i uddannelsessystemet. Jo flere udfordringer børnene har i 7-årsalderen, desto højere er risikoen for, at de klarer sig dårligt til folkeskolens afgangsprøve, ikke gennemfører en ungdomsuddannelse og hverken er i job eller uddannelse som 22-årige.

Hvordan har du det for det meste i skolen?

Figur 1: 6-7-årige børns egen vurdering af skoletrivsel

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed, SDU: Karakteristik af børn, der starter i skole, 2019.

En god skolestart er afgørende for børnenes videre færd, og de syv indsatser i dette inspirationskatalog har alle arbejdet med at skabe en god skolestart. De fleste indsatser er afsluttet, men nogle få er stadig i gang ved udgivelsen af kataloget. Indsatserne er primært tænkt som praksiseksempler og lokale erfaringer, der kan inspirere fagfolk og andre interesserede i deres egen praksis. På de følgende sider beskrives indsatsernes væsentligste aktiviteter og erfaringer.

God læselyst!

Temaer og indsatser

De syv indsatser arbejder alle med forhold, der fremmer den gode skolestart, og som blev fremhævet som centrale faktorer i Egmont Rapporten 2019. Disse faktorer er behovet for tidligere opsporing af de børn, der er i risiko for at få en svær skolestart, og et øget fokus på sammenhæng i overgangen fra dagtilbud til skole. Også inddragelse af forældrene er vigtig, ligesom børnene skal støttes i at opbygge et stærkt indbyrdes fællesskab.

TIDLIG OPSPORING AF BØRN I RISIKO FOR DÅRLIG SKOLESTART

Jo tidligere skole og dagtilbud identificerer de børn, der er i risiko for at få en dårlig skolestart, jo tidligere kan man hjælpe dem. Derfor kan opsporingen med fordel ske allerede i dagtilbuddet, så børnene her kan få støtte og hjælp i overgangen til skole. Tidlig opsporing kræver bl.a. styrket tværfagligt samarbejde mellem skole, dagtilbud, SFO og fx sundhedsplejerske og PPR.

I Frederikshavns Skoledistrikt Nord har fagpersonalet på tværs af dagtilbud, skole og SFO arbejdet med den såkaldte resiliensramme som udgangspunkt for et tættere samarbejde omkring børn, som risikerer at få en svær skolestart. I resiliensrammen arbejder børnene gennem øvelser og værktøjer med bl.a. mestring, læring og selvbillede med det formål at kunne håndtere, når noget er svært.

FORÆLDREINDDRAGELSE

Skolestarten er ikke kun en omvæltning for børnene, men også for deres forældre. Et vigtigt fundament for den gode skolestart er derfor at støtte forældrene til at støtte barnet, ikke mindst når det drejer sig om familier i udsatte positioner, hvor forældrene måske selv har haft en svær skolegang.

På Snebjerg Skole uden for Herning har ledelsen arbejdet med øget kontakt til forældrene, bl.a. i form af samtaler og foredrag, for at forberede dem og børnene til skolestart. På Egtved Skole ved Vejle har ledelsen ansat en ressourcepædagog, der følger børnene fra dagtilbuddet til 1. klasse og har tæt kontakt til familier med børn i risiko for en svær skolestart.

SAMMENHÆNG I OVERGANG MELLEM DAGTILBUD OG SKOLE

Genkendelighed øger børns tryghed, og derfor er sammenhængen mellem dagtilbud og skole en vigtig faktor. Børnene kan fx opleve sammenhæng, når de besøger skolen eller møder de nye voksne i god tid inden skolestart, eller når en kendt voksen fra dagtilbuddet er med de første måneder i SFO eller skole. Sammenhængen kan også skabes af ensartede fysiske rammer eller af genstande, som børnene bringer med sig fra dagtilbuddet.

På Lundeusskolen i København har ledelsen arbejdet med at styrke kontakten til de mange dagtilbud, som skolen modtager elever fra, bl.a. med hjælp fra en resourcepædagog og en række skoleaktiviteter i foråret inden skolestart. I Søllested Landsbyordning på Lolland har ledelsen bl.a. organiseret personalefordelingen, så børnene altid har en kendt voksen med i overgangen.

STÆRKE BØRNEFÆLLESSKABER

At få nogle gode venner er det, der optager børn mest, når de starter i skolen. Det viser en undersøgelse, som Rambøll gennemførte for Egmont Rapporten 2019. Børnenes fortællinger peger på behovet for at skabe inkluderende børnefællesskaber, hvor alle børn føler, at de har en plads og har venner omkring sig i skolen.

Havrehedskolen på Nordfyn har udviklet et undervisningsforløb om resilienstræning med udgangspunkt i karakteren Professor Skolesmart, som i forskellige materialer og videoer viser børnene, hvordan de sammen kan håndtere, når noget bliver svært. Th. Langs Skole i Silkeborg har brugt litteratur som katalysator for forløb og samtaler i indskolingsklasserne om følelser, fællesskab og venskaber.

Genfind ikonerne på de følgende sider, hvor de indikerer, hvilke temaer hver indsats har arbejdet med.

Resiliens som fælles sprog og praksis

Om indsatsen

Titel: Den gode skolestart i Nord
Gennemført af Skoledistrikt Nord, Frederikshavn Kommune i samarbejde med Professionshøjskolen UCN og VIA University College

Kontaktperson: Skoledistriktsleder
Henrik Bonde Johansen
(HKJO@frederikshavn.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 427.000 kr.

I Frederikshavn Kommunes Distrikt Nord har fagpersonalet på tværs af dagtilbud, skole og SFO arbejdet med at skabe en mere sammenhængende skolestart. De har etableret et fælles sprog og styrket kontakten mellem dagtilbud og skole om overgangen, og det har givet de fagprofessionelle en struktur og forståelse for hinandens roller, der har løftet skolestarten.

Frederikshavns Kommunes Distrikt Nord består af tre skoleafdelinger (Skagen, Aalbæk og Strandby) med i alt ca. 1050 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse.

På tværs af skoleafdelingerne samarbejder skolen med syv dagtilbud.

Formålet med indsatsen var at styrke den tidlige opsporing af børn, der er i risiko for at få en svær skolestart. I samarbejde med en gruppe forskere fra University College of Northern Denmark (UCN) og VIA University College har skolen arbejdet med den såkaldte resiliensramme (se næste side) som et fælles værktøj, sprog og praksis i overgangen mellem dagtilbud og skole. Professionshøjskolerne står for

at evaluere, hvilken forskel indsatsen har gjort for elevernes trivsel og deltagelse.

Indsatsen startede i skoleåret 2020/2021 og er afsluttet.

Indsatsens elementer var:

- resiliensrammen som fælles sprog og praksis
- styrkelse af årshjul mellem dagtilbud og skole
- tværgående aktiviteter for børnene.

Vi har fået udviklet en fælles forståelse for det arbejde, daginstitutionerne har med børnene, og den verden, barnet skal op i, når det kommer i skole, og det har i sig selv gjort en kæmpe forskel. På den måde har projektet skabt en fælles struktur for overgangen, som vi oplever, at børnene har stor glæde af.

Henrik Bonde Johansen, leder af Frederikshavn Kommunes Skoledistrikt Nord

Resiliensrammen

Resiliensrammen består af fem temaer: Basale behov, At høre til, Læring, Mestring og endelig Positivt selvbillede og selvfølelse. Temaerne rummer hver især en række værktøjer til pædagogisk og didaktisk handling, der fremmer mulighederne for, at børn og unge lærer at håndtere, når noget er svært. Fagpersonale fra skole, SFO og dagtilbud er alle blevet efteruddannet i resiliensrammen, forestået af forskere fra UCN og VIA.

Resiliensrammen har understøttet, at fagpersonalet på tværs af skole, SFO og dagtilbud har fået et fælles sprog, hvor de samme begreber og værktøjer bruges til at beskrive og arbejde med overgangsprocessen. Resiliensrammen bruges som udgangspunkt, når fagpersonalet arbejder med vidensdeling, og når der udarbejdes fælles handleplaner for børn og familier med udfordringer. Alle indsatsens tiltag og aktiviteter er desuden tænkt ind i resiliensrammen, bl.a. ved at definere, hvilke kompetencer børnene kan træne i en given aktivitet.

Styrkelse af årshjul

I indsatsen har ledelse og fagpersonale arbejdet med at tydeliggøre de formelle rammer for samarbejdet mellem dagtilbud, sundhedspleje, SFO og skole: Hvem gør hvad hvornår? Samarbejdet er blevet formaliseret, og der er udarbejdet et forpligtende årshjul for hver af de tre skoleafdelinger.

Årshjulet indebærer bl.a., at personale fra skolen deltager i forældremødet for de kommende skoleelever i oktober og kommer på besøg i dagtilbuddet i januar. Skolens personale deltager også efter behov i møder med familier i udsatte positioner, som sker i regi af kommunens rådgivningscenter Familien i Centrum, og der lægges fælles handleplaner for børnenes skolestart.

I årshjulet ligger også en række faste møder mellem skole, dagtilbud og SFO, og rammerne er sat for udlån af personale for at skabe et sammenhængende forløb for alle børn. Processen har skabt langt mere kontakt mellem fagpersonalet i skole, dagtilbud og SFO, og det har i sig selv været givende at tage vigtige pædagogiske drøftelser og få bedre forståelse for hinandens rolle.

Tværgående aktiviteter

I indsatsen er der etableret en række fælles aktiviteter med de ældste børn i dagtilbuddet og børnehaveklasseeleverne. Fra februar er der en fast fælles aktivitet hver 2. uge, og i maj deltager børnene sammen i et forløb om relationer og følelser med udgangspunkt i resiliensrammen. I foråret afholdes også Store Byttedag, hvor de kommende skoleelever bytter plads med børnehaveklassen og prøver en hel dag i skole og SFO, mens skoleeleverne kommer i dagtilbud.

Erfaringer og forankring

På tværs af skole, dagtilbud og SFO har ledelse og fagpersonale oplevet, at det har haft stor værdi at styrke og formalisere det organisatoriske samarbejde gennem et årshjul. Derfor vil det udbyggede årshjul fortsat være udgangspunkt for overgangsarbejdet, og de tværgående aktiviteter vil fortsætte. Resiliensrammen bruges fortsat som et fælles sprog mellem skole, dagtilbud og SFO.

Forskergruppen forventer at udkomme med en række artikler i 2023, der evaluerer indsatsens betydning for elevernes trivsel og deltagelse i undervisningen.

Gode råd

- Formalisér samarbejdet mellem skole, dagtilbud og SFO ved at udarbejde et fælles årshjul – hvem gør hvad hvornår, og hvem møder børnene hvornår?
- Giv plads til de pædagogiske drøftelser mellem fagpersonalet i skole, dagtilbud og SFO – det skaber respekt for hinandens roller og faglighed, og det kommer børnene til gode.
- Husk den gode projektstyring: Udarbejd en køreplan, og hold den, etabler en styregruppe for implementering, og hav en plan for, hvad I gør, hvis der kommer udskiftning på nøgleposter.

Tidlig kontakt til kommende elever

Om indsatsen

Titel: En god ven at starte i skole med Gennemført af Lunde Husskolen, Københavns Kommune

Kontaktperson: Skoleleder Kim Stenholm Paulsen (BG4R@kk.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 510.210 kr.

På Lunde Husskolen i København arbejder ledelsen sammen med en allokeret inklusionspædagog med at få tidligere kontakt til de børn, der skal starte i skolen, og at skabe gode fællesskaber for dem inden skolestart. Indsatsen er stadig i gang, og indtil videre har skolen gode erfaringer med bl.a. at invitere alle familier til kommende elever til en ugentlig eftermiddag på skolen fra april.

Lunde Husskolen ligger i Københavns nordvestkvarter og modtager elever fra mange forskellige dagtilbud og med meget forskellige forudsætninger. Skolen ligger i et område med en socioøkonomisk sammensætning under landsgennemsnittet.

I skoleåret 2022/2023 tog skolen imod elever fra 17 forskellige dagtilbud. Denne spredning giver skolen udfordringer med at skabe en god overgang for alle børn, og formålet med indsatsen er derfor at opspore, støtte og opbygge et tidligt fællesskab for de børn, som er i risiko for en dårlig skolestart.

Indsatsen er påbegyndt i skoleåret 2022/2023 og slutter med skoleåret 2024/2025.

Indsatsens elementer er:

- styrket kontakt til dagtilbuddene
- støtte til børn i risiko for dårlig skolestart
- opbygning af tidligt fællesskab
- evaluering.

Styrket kontakt til dagtilbud

Skolen har allokeret en inklusionspædagog til at styrke kontakten til de dagtilbud, skolen samarbejder med. Inklusionspædagogen har besøgt alle dagtilbud forud for skolestart og mødt de kommende skoleelever. Fokus har været på, hvad det vil sige at starte i skole, hvad man som skoleelev skal have med sig i tasken osv. Inklusionspædagogen har også medbragt og uddelt et vendespil, som skolen har produceret, med billeder af skolens bygninger og de voksne, som børnene vil møde. Børnene har spillet sammen med pædagogen, og alle har fået deres eget spil med hjem.

Sideløbende har dagtilbuddene så vidt muligt udarbejdet vidensoverdragelser for de kommende skoleelever. Vidensoverdragelserne er obligatoriske i Københavns Kommune, men Lundehusskolen har tidligere oplevet udfordringer med at få overdragelser for alle børn.

Vidensoverdragelsen udføres via et standardskema, hvor dagtilbuddet vurderer barnets sproglige og sociale kompetencer, motorik og bevægelse samt livsglæde. Inklusionspædagogen og SFO-lederen har behandlet alle overdragelser og videregivet relevante oplysninger til børnehaveklasselærerne.

Støtte til børn i risiko for dårlig skolestart

På baggrund af vidensoverdragelserne kan skolen opspore de børn, der er i risiko for at få en dårlig skolestart. For disse børn udarbejdes handleplaner med fokus på at understøtte samarbejdet mellem de forskellige aktører i barnets skoleliv – fx lærere, pædagoger, sundhedsplejerske og forældre – og med udgangspunkt i det enkelte barns behov. Inklusionspædagogen er tovholder og følger barnet, om nødvendigt også med konkret støtte i overgangen.

Tidligt fællesskab

Udover den individuelle støtte iværksætter skolen i foråret en række aktiviteter, der opbygger et tidligt børnefællesskab for alle de kommende skoleelever. Alle børn og forældre inviteres til en række linjeeftermiddage, hvor børnene kan afprøve skolens fire såkaldte linjefag for børnehaveklasse til 5. klasse – By og Natur, Basketball og fysisk træning, Selvforsvar samt Musik og drama – mens forældrene hører om skolens arbejde og rammer.

Der er 12 linjeeftermiddage fra april til juni, som finder sted en gang om ugen klokken 16-17, og tanken er, at familierne kan møde op, når det passer ind. I 2022 er hvert arrangement blevet besøgt af ca. halvdelen af de kommende skoleelever og deres familier, og skolen vurderer, at de fleste familier har deltaget i mindst en linjeeftermiddag. Linjeeftermiddagene har været et godt supplement til den formelle velkomstdag for nye elever i juni.

I starten af maj starter de kommende skoleelever i SFO, og her deltager inklusionspædagogen for at kunne observere og følge de børn, der har brug for ekstra støtte. Det samme gælder, når eleverne starter i børnehaveklassen i august. I hele forløbet har inklusionspædagogen mindre forløb med alle eleverne, hvor der fx er fokus på venskabsdannelse.

Evaluering

Indsatsen er startet i skoleåret 2022/23 og er endnu ikke evalueret, men det er planen at indsamle løbende feedback

Målet for os er at få fastlagt en god proces, hvor alle fagpersoner er klar over deres rolle og mål, fra vi kender navnene på de kommende skolestartere i februar, og til de endelige klasser er dannet i oktober – og det synes jeg, vi er godt på vej til med det første års erfaringer.

Kim Stenholm Paulsen, skoleleder på Lundehusskolen

i indsatsperioden. Forældrene vil modtage spørgeskema, mens eleverne vil deltage i samtaler om, hvordan de har oplevet skolestarten. Skolen planlægger også evaluerende samtaler med udvalgte dagtilbudsledere.

Erfaringer og forankring

Skolen har en række fokuspunkter for den fortsatte indsats. Bl.a. er der fortsat fokus på at styrke vidensoverdragelserne i samarbejde med dagtilbuddene. Ledelsen overvejer også formen for linjeeftermiddagene, og endelig vil skolen arbejde videre med rammerne for bemanning af skolestartspædagogperioden, herunder udlån af personale mellem skole og SFO.

Indsatsen munder ud i en konceptbeskrivelse af skolestartsforsøget, og det er allerede nu skolens mål at fastholde en inklusionspædagog-funktion og linjeeftermiddagene, efter indsatsen slutter.

Gode råd

- Giv de kommende skoleelever fysiske ting, der støtter overgangen – fx vendspillet med billeder af skolens bygninger og voksne.
- Afsæt midler til en fast overgangsvoksen, der følger børnene fra dagtilbud til børnehaveklasse.
- Afsøg mulighederne for udlån af personale på tværs, fx fra børnehaveklassen til SFO.

Kendte voksne og bonusvenner

I Søllested Landsbyordning på Lolland har ledelse og fagpersonale arbejdet med overgangsfunktioner, så børnene altid har en kendt voksen med sig i overgangene, og bl.a. brugt redskabet Fri for Mobberi til at skabe en tryk skolestart. Indsatsen har givet en roligere overgang, og også et styrket forældresamarbejde har gjort en positiv forskel for nye skoleelever.

Søllested Landsbyordning er en fælles institution med dagpleje, børnehave, SFO og skole med børnehaveklasse til 6. klasse. Landsbyordningen blev etableret med fælles ledelse i 2019, og der er ca. 65-70 børn i børnehaven, 125 elever i børnehaveklasse til 6. klasse og 95 børn i SFO og klub. Hele landsbyordningen ligger fysisk samlet.

Søllested ligger på Lolland og huser en stor andel børn fra familier i udsatte positioner, og det er især disse børn, som oplever skolestarten som udfordrende. Formålet med indsatsen er derfor, at alle børn skal føle sig som en del af et positivt børnefællesskab.

Indsatsen startede i skoleåret 2020/2021 og slutter i oktober 2023.

Indsatsens elementer er:

- genkendelige voksne fra børnehaven til 1. klasse
- styrket forældresamarbejde
- positivt børnefællesskab (redskabet Fri for Mobberi)
- bonusvenner på tværs af børnehaveklassen og 2. klasse
- styrket tværfagligt samarbejde med sundhedsplejersken.

Om indsatsen

Titel: Overgange og børnefællesskaber i Søllested Landsbyordning

Gennemført af Søllested Landsbyordning, Lolland Kommune

Kontaktperson: Landsbyordningsleder og skoleleder Bitten Maria Bendtsen (bitb@lolland.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 490.005 kr.

Genkendelige voksne fra børnehaven til 1. klasse

Skolen har prioriteret ressourcer til at indføre en systematisk kontinuitet i de voksne, børnene møder fra børnehaven til og med 1. klasse (se illustration). Ordningen betyder bl.a., at en børnehavepædagog følger børnene i tre år – fra sidste år i børnehaven og til 1. klasse. I alle overgange følger kendte voksne med til næste 'trin', og det skaber tryghed og genkendelighed for børnene. Desuden giver de flere ressourcer mulighed for at tage ekstra hånd om den gruppe børn, som er i risiko for lav skoletrivsel.

Styrket forældresamarbejde

For alle elever er forældresamarbejdet styrket. Skolen afholder nu fire årlige skolehjem samtaler i børnehaveklasse og 1. klasse. Dertil kommer, at forældre til kommende skoleelever allerede i oktober inden skolestart både møder den kommende børnehaveklasselærer og den pædagog, som følger eleverne videre i 1. klasse. Særligt for forældre til børn i udsatte positioner ligger der en tryghed i at vide, at der er en gennemgående voksen, som kender barnets historie og behov.

Positivt børnefællesskab (Fri for Mobberi)

Skolen bruger allerede redskabet Fri for Mobberi i indskoling, og i forbindelse med indsatsen er redskabet også blevet implementeret i dagtilbuddet og i SFO'en. Al personale fra dagtilbuddet og en række medarbejdere i SFO'en har været på kursus i Fri for Mobberi. Det skaber en genkendelighed hos børnene og et fælles sprog hos de voksne, som nu bruger redskaberne på tværs af skole, dagtilbud og SFO.

Bonusvenner på tværs af dagtilbud og 2. klasse

Der er etableret en ordning, hvor de kommende skoleelever matches med børn i 2. klasse og bliver "bonusvenner". Forløbet starter, når 2. klasse besøger den ældste gruppe i børnehaven og fortsætter, når børnene går i henholdsvis børnehaveklasse og 3. klasse. Relationerne understøttes af, at klasserne på det tidspunkt har lokaler på samme gang og også deler legeplads.

Skolen har tidligere arbejdet med venneordninger mellem nye og ældre skoleelever, men da eleverne forlader landsbyordningen efter 6. klasse, har udbyttet været begrænset. Det er en stor fordel ved den nuværende ordning, at eleverne følges ad et godt stykke af skoletiden.

Styrket tværfagligt samarbejde med sundhedsplejersken

Som et sidste element i indsatsen har skolen styrket sundhedsplejerskens rolle i det tværgående samarbejde omkring skolestart. Sundhedsplejersken afholder som altid indskolingssamtaler med alle elever og deres forældre, og med forældrenes tilladelse følges samtalerne nu op af overleveringer for alle elever til børnehaveklasselæreren. Det tager kun få timer ekstra at drøfte alle elever, fremfor kun dem, som vurderes i særlig risiko for mistrivsel. Både sundhedsplejerske og børnehaveklasseleder vurderer, at tiltaget styrker den tværfaglige sparring betydeligt.

Vores største ahaoplevelse er helt klart forældreperspektivet. Det giver børnene tryghed at møde faste voksne, men det giver så sandelig også forældrene noget, når vi viser, at vi passer godt på deres børn – og når de er rolige, bliver børnene det også. Et fokus på forældrene giver virkelig meget.

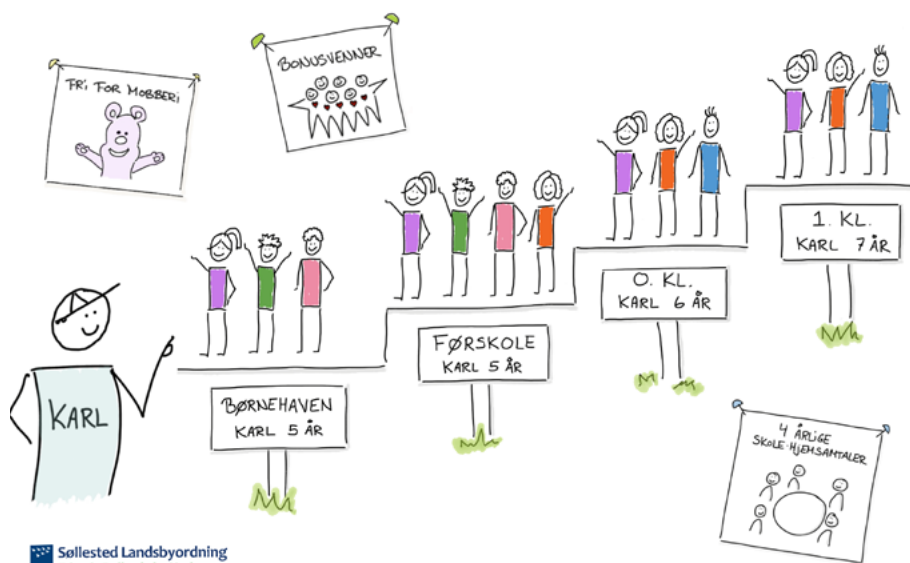
Bitten Maria Bendtsen, skoleleder i Søllested
Landsbyordning

Erfaringer og forankring

Som udgangspunkt er målet, at alle indsatsens elementer fortsætter. Der er særligt fokus på at kvalificere skolehjem-samtalerne yderligere, fx ved at give dem forskellige temaer om faglighed, klassefællesskab eller andre aspekter af barnets skoleliv. Den nye praksis med systematiske overgangsvoksne er helt central og vil blive bibeholdt, omend det skaber naturlige udfordringer, når der er personaleudskiftning.

Det styrkede forældresamarbejde har vist sig at have stor værdi, fordi skolen oplever, at forældrenes tryghed smitter af på børnene. Indsatsen har en mærkbar virkning på skolestarten, hvor lærere, pædagoger og ledelse vurderer, at eleverne har haft en roligere og nemmere overgang. Skolen har desuden oplevet en større søgning af børn til børnehaveklassen, som skolelederen til dels tilskriver indsatsen for kontinuitet i overgangen.

OVERGANGE OG BØRNEFÆLLESSKABER

Gode råd

- Husk forældrefokus – trygge forældre giver trygge børn!
- Arbejd systematisk med overgangsvoksne mellem dagtilbud, SFO og skole – det er let i en landsbyordning, men det bør også være muligt andre steder.
- Kig efter tiltag med god virkning, men få omkostninger, fx overlevering på alle børn fra sundhedsplejersken.

Styrket netværk og forældrekontakt

Om indsatsen

Titel: Styrket forældreinddragelse ved skolestart

Gennemført af Snejbjerg Skole i samarbejde med Børneuniversitet, begge Herning Kommune

Kontaktperson: Viceskoleleder Lillian Krarup (snelk@herning.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 400.000 kr.

På Snejbjerg Skole uden for Herning har fagpersonalet på tværs af dagtilbud, skole og SFO haft fokus på det gode forældresamarbejde og evaluerer bl.a. årligt skolestarten med forældre og elever. Det giver værdifulde input til næste skolestart, og det tættere samarbejde mellem fagpersonalet om skolestarten har også styrket den gensidige respekt for hinandens roller.

Snejbjerg Skole ligger i en forstad til Herning. Skolen har ca. 460 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse, heraf 64 nye elever i skoleåret 2022/2023 fordelt på tre børnehaveklasser. Skolen modtager primært elever fra dagtilbuddet Børneuniversitet, og dagtilbuddets ældste børnegruppe har fysisk til huse på skolens matrikel.

Skolen har en bred socioøkonomisk sammensætning af elever, men møder i stigende grad børn, der har svært ved at finde deres plads i fællesskabet, og forældre, der har svært ved at acceptere børnenes forskelligheder og inkludere alle børn. Formålet med indsatsen var derfor at sikre trivsel, udvikling og læring hos alle børn ved at arbejde med børnenes og forældrenes perspektiv på skolestarten og skolelivet.

Indsatsen startede i skoleåret 2020/2021 og er afsluttet.

Indsatsens elementer er:

- netværksmøder mellem dagtilbud, skole og SFO
- styrket forældrekontakt
- aktiviteter på tværs af dagtilbud, skole og SFO
- ekstra støtte til børn i risiko for dårlig trivsel
- forældre- og elevevaluering.

Vi har haft den bedste skolestart i mange år med både trygge børn og trygge forældre. Vi har lært, at det gør en stor forskel, hvordan de voksne organiserer sig – vi er blevet meget mere tydelige og har fået mere struktur på, hvem der gør hvad, og det kan mærkes.

Lillian Krarup, viceskoleleder på Snebjerg Skole

Netværksmøder

I oktober året før skolestart mødes fagpersoner fra dagtilbud, skole og SFO til et netværksmøde. Her drøftes mulighederne for børn i udsatte positioner, evt. udskudt skolestart eller et specialtilbud. I foråret følges der op med netværksmøder om klassefordelingen. Før børnene starter i SFO i foråret, afholder skole, dagtilbud og SFO et fælles planlægningsmøde, hvor processen frem til sommerferien fastlægges, så alle fagpersoner kender deres roller.

Styrket forældrekontakt

Der afholdes individuelle forældresamtaler i foråret med deltagelse af både dagtilbud, SFO og skole, og i forbindelse med indsatsen følges der efter behov op med ekstra samtaler for forældre til børn i udsatte positioner.

Skolen har desuden arrangeret en række foredrag for forældre til kommende skoleelever og børnehaveklassen, bl.a. med deltagelse af en psykolog fra Børns Vilkår, der satte fokus på den gode skolestart og forældrenes rolle og ansvar i den.

Aktiviteter på tværs

Skole og dagtilbud arbejder allerede sammen om et såkaldt Dino-overgangsforløb. Dino står for Dinosaurusskolen og er et gruppebaseret undervisningsforløb for for 4-8-årige børn, som udspringer af familiebehandlingsprogrammet De Utrolige År. I Dino-forløbet træner de kommende skoleelever de sociale spilleregler, der gælder på skolen, fx at vente på at det bliver ens tur, at modtage en kollektiv besked, at samarbejde og at afkode hinandens signaler. Forløbet kører to timer ugentligt i perioden april-september.

I indsatsen suppleres Dino-forløbet af en række besøg og aktiviteter på tværs. Fra april besøger grupper, der består af fem kommende skoleelever ad gangen, børnehaveklasserne i en lektion om ugen. Sidst i april besøger børnehaveklasselærerne de kommende skoleelever en time om ugen. I maj dannes de nye klasser i samarbejde mellem dagtilbud og skole, og derefter sker besøg på skolen klassevis.

Ekstra støtte til elever i risiko for dårlig trivsel

I forbindelse med indsatsen har skolen allokert en inklusionspædagog til hver kommende børnehaveklasse. Der er tale om pædagoger fra SFO'en, som allokeres fem ugentlige timer til at deltage i hele overgangen og fungere som tværgående tovholder i forhold til de børn, der har brug for ekstra støtte. Når børnene starter i børnehaveklassen, samler inklusionspædagogen disse elever hver dag i slutningen af 5. lektion og etablerer en særlig overgang for dem til SFO'en, fx ved at spille spil og træne forskellige kompetencer.

Forældre- og eleverevaluering

Skolen har prioriteret, at inklusionspædagogen hvert år gennemfører interviews med udvalgte forældre og elever for at evaluere skolestarten. Det giver et værdifuldt grundlag for at tilrette processen fra år til år og er en praksis, skolen vil fortsætte med fremover.

Erfaringer og forankring

Skolen vil prioritere at fortsætte med inklusionspædagoger i alle børnehaveklasser nogle timer om ugen, og ordningen med at lave en særlig, daglig overgang fra skole til SFO for elever i udsatte positioner vil også fortsætte efter behov. Den årlige evaluering af skolestarten på baggrund af forældreinterview vil også fortsætte. Generelt oplever fagpersonalet på både skole og dagtilbud, at de har fået større respekt for hinandens roller og et fælles sprog omkring børnene, og det har i sig selv haft en positiv effekt for børnene.

Gode råd

- Læg konkrete planer, der skaber struktur og forudsigelighed i overgangene – hvilket personale er til rådighed, og hvad er rollefordelingen?
- Prioritér en inklusionspædagog nogle få timer i børnehaveklassen – det giver fleksibilitet for elever i udsatte positioner.

Ressourcepædagog og forældrekontakt

Om indsatsen

Titel: Skoleparate børn – børneparat skole

Gennemført af Egtved Skole, Vejle Kommune

Kontaktperson: Viceskoleleder Henriette Vendelbo Eriksen (HEVER@vejle.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 539.560 kr.

På Egtved Skole har ledelsen etableret en ressourcepædagog-funktion, der følger børnene fra dagtilbuddet til 1. klasse og har særligt fokus på kontakten til familier i udsatte positioner. Skolen oplever, at det giver familierne tryghed at have en bestemt person at gå til, og på den måde er potentielle udfordringer blevet håndteret i opløbet.

Egtved Skole i Vejle Kommune har ca. 400 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse fordelt på to spor. Skolen modtager primært elever fra Egtved by og oplandet omkring Egtved. Socioøkonomisk er elevgrundlaget under landsgennemsnittet.

Skolen har de seneste år oplevet et stigende antal elever, som på baggrund af manglende modenhed anbefales at gå børnehaveklassen om. Formålet med indsatsen var derfor at reducere antallet af børn, som er særligt udfordrede i overgangen fra dagtilbud til skole og videre gennem de første skoleår.

Indsatsen startede i skoleåret 2020/2021 og er afsluttet.

Indsatsens elementer var:

- ansættelse af ressourcepædagog
- styrket samarbejde mellem dagtilbud og skole
- styrket forældresamarbejde
- styrkelse af såkaldte diamantforløb.

Ansættelse af ressourcepædagog

I forbindelse med indsatsen er der ansat en ressourcepædagog 32 timer om ugen. Ressourcepædagogens opgave er bl.a. at følge børnegruppen den sidste tid i dagtilbuddet, gennem SFO og videre i børnehaveklassen og 1. klasse. Her arbejder ressourcepædagogen systematisk med adfærdsgulering og følelshåndtering for både enkelte børn og den samlede børnegruppe.

Styrket samarbejde mellem dagtilbud og skole

Ressourcepædagogen er et vigtigt bindeled mellem dagtilbud og skole og arbejder også med en styrket kontakt til sundhedsplejersken og til Vejle Kommunes Tværfaglige Center for Børn og Unge (TCBU), som rådgiver dagtilbud, skoler og familier om børn med særlige behov eller mistrivsel.

Samarbejdet med den lokale sundhedspleje indebærer, at sundhedsplejersken kommer omkring alle børn i 4½-års alderen, hvor familien tilbydes et hjemmebesøg. Tiltaget er med til at identificere de børn, som er i risiko for en svær skolestart, og forudsat at der er forældresamtykke, udarbejdes der et samarbejdsdokument, som alle fagprofessionelle omkring barnet arbejder ud fra. Ressourcepædagogen indgår i dette arbejde og har desuden fokus på at opbygge stærke relationer til hele børnegruppen.

Styrket forældresamarbejde

Indsatsen indebærer en tæt kontakt til de familier med børn, der er i risiko for en svær skolestart. Forudsat forældrenes tilladelse, er lærer, ressourcepædagog og sundhedsplejerske i tæt dialog om barnets sociale og personlige trivsel inden skolestart. Sammen med dagtilbuddet tilbyder de en fire-partssamtale med forældrene i efteråret inden skolestart for at drøfte opstarten.

Ressourcepædagogen har desuden den løbende kontakt til forældrene og er ansvarlig for, at informationerne bæres videre til andre fagpersoner på skolen. Ressourcepædagogen tilbyder også forældresamtaler og hjemmebesøg efter behov.

Det er et relativt dyrt projekt, fordi vi har en ekstra ansættelse i ressourcepædagogen, men når man ser på den gevinst, det har givet, og den sammenhæng, der kommer ud af det, så er det pengene værd, og vi kan se, at det har gjort en stor forskel. Alle andre år har vi haft forældre, som er vildt nervøse ved at møde skolen, og nu har vi fået taget det i opløbet og fået en helt anden ro over det.

Henriette Vendelbo Eriksen, viceskoleleder på Egtved Skole

Styrkelse af diamantforløb

Skolen arbejder allerede med de såkaldte diamantforløb. Formålet med forløbene er at styrke elevernes forståelse af deres egen og andres følelsesmæssige reaktioner og at etablere et fælles sprog om følelser og håndteringen af dem. Diamantforløbet bruges i flere kommuner til både børn og unge, og navnet er bl.a. inspireret af den kognitive adfærdsterapi diamantfigur, hvor krop, tanke, handling og følelser indgår som aspekter. I indsatsen uddannes ressourcepædagogen, en børnehavepædagog og en børnehaveklasselærer i diamantforløb i regi af Tværfagligt Center for Børn og Unge.

Brugen af diamantforløbene styrkes, så der gennemføres forløb for børnehavens kommende skoleelever i efteråret inden skolestart og igen i foråret, når børnene er startet i SFO. Diamantforløbene består af otte moduler, og opfølgende besøger ressourcepædagogen børnehaveklassen og 1. klasse i en lektion hver 14. dag for at vedligeholde fokus på værktøjerne. Ressourcepædagogen kan også efter aftale med lærerne tage mindre grupper elever ud af undervisningen i en lektion, hvor de arbejder med diamantværktøjerne, fx for at øve behovsstyring og vredeshåndtering.

Erfaringer og forankring

Egtved Skole har besluttet at fortsætte med ressourcepædagog-funktionen, som fremover vil være en delt stilling mellem dagtilbud og skole. I skoleregi trækker stillingen delvist på AKT-timer. Erfaringen er, at det giver en stor tryghed for forældre til børn i udsatte positioner at have en fast person, der følger med i overgangen, og som altid er til rådighed for samtaler. Også diamantforløbene og opfølgende tiltag fortsætter.

Gode råd

- Ressourcepædagog-funktionen har stor værdi, og det er vigtigt, at vedkommende er en ligeværdig partner for de øvrige fagpersoner, både i dagtilbud og skole.
- Det styrker overgangen at inddrage sundhedsplejerskens perspektiv i overleveringen.
- Husk forældreperspektivet – det skaber tryghed at tilbyde tæt kontakt og støtte.

SELVKONTROL

Styr på dig selv!

ENGAGEMENT

Brænd for det du vil!

OPTIMISME

Tro på det bedste!

NYSGERRIGHED

Lige nu, lige her?

Resiliensudvikling med Professor Skolesmart

På Havrehedskolen på Nordfyn har en af skolens lærere som projektleder udarbejdet forløb, der skal gøre børnefællesskaberne mere resiliente. Forløbet er implementeret i distriktets dagtilbud og på skolen, og er beskrevet på hjemmesiden skolesmart.com. Indsatsen er stadig i gang og har allerede nu skabt et fælles sprog omkring modstands-kraft og fællesskab blandt elever og personale, som kender og bruger værktøjerne i hverdagen.

Havrehedskolen ligger i Nordfyns Kommune og har ca. 650 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse. Skolen er fysisk delt i to afdelinger og modtager elever fra primært tre dagtilbud i området.

I indsatsen arbejder elever, lærere og pædagoger med et fælles sprog for, hvordan eleverne overkommer modgang og har det godt med sig selv og hinanden. Gennem undervisningsforløb med bl.a. små film, historier, aktiviteter og leg er formålet, at eleverne får mentale værktøjer til bl.a. selvkontrol, vedholdenhed, optimisme og nysgerrighed, der kan øge deres trivsel og modstandskraft.

Indsatsen startede i 2020 og afsluttes i sommeren 2024.

Indsatsens elementer er:

- udvikling af undervisningsmateriale om resiliens
- workshops for lærere og pædagoger
- resilienstræning for børn i SFO og indskoling
- oplæg for forældre.

Om indsatsen

Titel: Skolesmart – syv trædesten til trivsel og resiliens

Gennemført af Havrehedskolen, Nordfyns Kommune

Kontaktperson: Lærer og projektleder Trine Baggesen Klitgaard (tklitg@nordfynskommune.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 545.848 kr.

De syv trædesten

- 1 Selvkontrol – at kunne berolige sig selv, undgå automatiske valg og mærke, når man skal stoppe sig selv.
- 2 Engagement – at gøre sig umage, at vide at læring kan være sjovt, hvis man engagerer sig.
- 3 Vedholdenhed – at lære af sine fejl i stedet for at stræbe efter perfektion, ikke give op.
- 4 Social intelligens – at kunne håndtere konflikter og afvisninger, at kunne bede om hjælp og sige til og fra.
- 5 Taknemmelighed – at finde glæde i hverdagen, at forstærke og fastholde positive følelser og oplevelser.
- 6 Optimisme – at vide, at tanke-mønstre kan ændres, og at både negativitet og positivitet smitter.
- 7 Nysgerrighed – at have lyst til at eksperimentere og mod til at afprøve nyt og måske fejle.

Undervisningsmateriale om resiliens

Projektlederen har udviklet materialer til undervisningsforløb om resiliens, som er samlet på hjemmesiden skolesmart.com. Den gennemgående figur i materialet er Professor Skolesmart, som viser og fortæller børnene om de syv trædesten (se boks). Materialerne er bl.a. film, plakater, små historier, øvelser, arbejdsbøger til hver elev og forskellige printbare rekvisitter, afhængig af alderstrin. På film og billeder er det projektlederen selv, som gestalter Professor Skolesmart med hvid kittel og forskellige rekvisitter, der understreger pointerne (se billede).

De mange materialer giver forskellige indgange til forløbet, og på tværs af dem er tonen varm og sjov og i øjenhøjde med eleverne. Hver af de syv trædesten har sit eget tegn, som kan laves med hænderne – en "thumbs up" for optimisme, et hjerte formet med hænderne for social intelligens osv. Håndtegnene kan bruges af lærere, pædagoger og elever til at signalere og minde hinanden om det, man har lært gennem forløbet.

Materialerne er tilrettelagt som et forløb på 7-8 uger for de yngste børn i 3-6-årsalderen. For børnehaveklasse til 3. klasse er forløbet tilrettelagt som en ugentlig lektion over 21 uger, dvs. tre uger til hver trædesten eller karaktertræk. Materialet er dog fleksibelt og kan strækkes eller udvælges efter behov.

Workshops for lærere og pædagoger

Personalet i SFO og indskoling er gennem workshops og undervisning med projektleder og projektmedarbejder blevet blevet klædt på til at gennemføre klasseforløb om de syv trædesten. Værktøjerne er godt integrerede i indskolingen og bruges som et fælles sprog på tværs af skoletid og SFO.

Projektlederen har også holdt oplæg for hele skolens personale, og responsen har været positiv. Mange lærere efterlyser, at indsatsen også udrulles systematisk til mellemtrinnet, hvor flere af dem allerede nu bruger materialet til små indsatser for ældre elever med udfordringer. En pædagog har fx vist en af indsatsens film om selvkontrol til en gruppe udadreagerende elever i 5. klasse og efterfølgende talt med dem om de værktøjer, filmen præsenterer. Lærere og pædagoger vurderer således, at materialet er tilpasset form også ville være et værdifuldt værktøj på mellemtrinnet.

Som projektleder har jeg mærket en stor interesse og har en oplevelse af, at alle synes, det giver mening. Der er stor kollegial opbakning, og jeg møder mange forældre, der efterlyser et foredrag om Skolesmart – og vigtigst af alt ser jeg børn på skolen, der laver håndtegnene fra materialet, når de møder mig og genkender mig som Professor Skolesmart. Så jeg tror, det har gjort en stor forskel.

Trine Baggesen Klitgaard, lærer og projektleder på Havrehedskolen

Resiliensudvikling for elever

Resiliensudviklingen med Professor Skolesmart gennemføres løbende i indskolingsklasserne som fokuserede undervisningsforløb over 21 uger. Lærere og pædagoger bruger typisk understøttende undervisningstimer til forløbet og oplever god respons fra eleverne.

I foråret 2022 er der for første gang gennemført forløb for de kommende skoleelever, dvs. de børn, der startede i børnehaveklasse i august 2022. Projektlederen underviste SFO-personalet som led i en akademiuge, inden børnene startede i SFO i marts, og personalet gennemførte herefter selv forløbet.

I de tre dagtilbud, som skolen modtager elever fra, er der afholdt workshop i 2023 for hele personalegruppen hvor projektleder og projektmedarbejder har introduceret værktøjer til resiliensudvikling hos børnehavebørn.

Oplæg for forældre

Projektlederen har løbende besøgt forældremøder i de enkelte klasser for at fortælle om indsatsen, og i efteråret 2022 blev der holdt workshop for alle forældre. På workshoppen fik forældrene konkrete værktøjer til at træne de syv trædesten derhjemme. Forældrene tog godt imod workshoppen og var især glade for den varme og humoristiske tone og forsikringen om, at ingen familier er perfekte, men at de med få greb kan klæde deres børn bedre på til at håndtere modgang.

Erfaringer og forankring

Indsatsen har etableret et fælles sprog omkring modstandskraft og fællesskab i dagtilbud, SFO og indskoling. Det understøtter denne proces, at projektets styregruppe er tværfagligt sammensat af en læreruddannet projektleder og en pædagoguddannet projektmedarbejder.

En vigtig erfaring er, at værktøjerne nemt glider i baggrunden, når eleverne kommer op i mellemtrinnet og får nye lærere. Projektlederen arbejder derfor på at udvikle trivselsforløb for 4. klasse, hvor der bygges videre på resiliensudviklingen med fokus på gruppedynamikker og social intelligens. Med tiden er planen at udbrede værktøjerne til hele skolen, da skolen vurderer, at de også vil have stor værdi for ældre elever.

Håbet er også at udbrede forløbene til andre skoler og dagtilbud i Nordfyns Kommune og om muligt andre kommuner.

Gode råd

- Forløbene på skolesmart.com er åbne for alle og kræver ikke ekstra lærerressourcer at arbejde med.
- Det er vigtigt at holde ved og bruge sprog og værktøjer aktivt i klassen efter forløbene, så det bliver en integreret del af klassens samtale om fællesskabet.
- Hvis resiliensværktøjerne skal etableres som et fælles sprog på skolen, kræver det en systematisk indsats på tværs af klasser og personalegrupper, hvor alle klædes på til opgaven. Her er det en fordel, at projektets styregruppe er tværfagligt sammensat.

Litteratur og børnefællesskab

Om indsatsen

Titel: Læseklubber og børnefællesskaber
Gennemføres af Th. Langs Skole, Silkeborg Kommune

Kontaktpersoner: Skoleleder, Tine Agerholm Kristiansen (tk@thlang.dk) og pædagogisk udviklingskonsulent Kristina Grindsted (K.Grindsted@live.dk)

Egmont Fonden har støttet indsatsen med 400.000 kr.

På Th. Langs Skole i Silkeborg har indskolingslærerne med hjælp fra en pædagogisk udviklingskonsulent arbejdet med, hvordan litteratur kan hjælpe til at finde fællesskab og tale om de svære følelser, så alle børn får en god skolestart. Indsatsen har løftet og systematiseret skolens arbejde med skolestarten og har givet lærerne nye metoder til at understøtte børnefællesskaberne.

Th. Langs Skole er en fri grundskole i Silkeborg med omkring 400 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse samt SFO og klub. Skolen åbnede sin egen børnehave i 2021, men modtager også fortsat børn fra andre dagtilbud.

I indsatsen arbejder skolen med litteraturen som en åbning ind i den svære samtale gennem identifikation med et fiktivt univers. Børnene kan genkende sig selv i billeder og tekster og kan ad den vej bringe deres egne oplevelser i spil, når de i fællesskab taler om bogen eller laver øvelser, teater eller andet på baggrund af litteratur. Gennem litteraturen er formålet at arbejde med børnenes trivsel, så der etableres en tryk og sikker overgang fra dagtilbud til skole for alle elever.

Indsatsen startede i skoleåret 2020/2021 og slutter i foråret 2023.

Indsatsens elementer er:

- samarbejde med pædagogisk udviklingskonsulent
- litteratur i dagtilbuddet
- inspirationsforløb for lærere i indskolingen
- aktiviteter for forældrene
- læseklubber i børnehaveklasse til 2. klasse.

Samarbejde med pædagogisk udviklingskonsulent

Indsatsen afvikles i samarbejde med en pædagogisk udviklingskonsulent. Det er konsulentens opgave at igangsætte aktiviteter, som efter indsatsens afslutning kan drives videre af skolens fagpersonale.

Indkøb og brug af litteratur på tværs

Udviklingskonsulenten har arbejdet med at indkøbe gode bøger og systematisere de bøger, der findes i skolen og børnehaven. I børnehaven er fokus på bøger, der kan skabe samtaler om den kommende skoletid.

Inspirationsforløb og ny praksis i indskolingen

Skolens ti indskolingslærere har deltaget i en række foredrag og inspirationsforløb i indsatsperioden, organiseret af den pædagogiske udviklingskonsulent efter input fra lærerne. Fokus har været på forløb, øvelser og kreative aktiviteter med udgangspunkt i litteratur, som lærerne kunne tage med tilbage til klasserne og afprøve.

Lærerne har efterfølgende gennemført forløb i børnehaveklassen til 4. klasse, hvor eleverne bl.a. har lavet foldebøger, skrevet deres egne historier og øvet rimord og remser. Erfaringerne har været gode, og de faglige drøftelser har givet et fælles løft, understøttet af en fælles mappe på skolens drev, hvor lærerne beskriver forløb og erfaringer til inspiration for hinanden.

Læseklubber

To gange i hvert skoleår holder udviklingskonsulenten læseklubber i henholdsvis børnehaveklasse, 1. og 2. klasse. De består af en ugentlig lektion over 2-3 uger, hvor konsulenten læser en bog sammen med børnene, sideløbende med forskellige øvelser og samtaler med fokus på krop og følelser.

Aktiviteter for forældrene

I indsatsen er der indført et ekstra årligt forældremøde, hvor indsatsen præsenteres, ligesom udviklingskonsulenten også har deltaget i de ordinære forældremøder. Der har også været en række foredrag for forældre til kommende skoleelever og børnehaveklassebørn, bl.a. om læselyst og den gode overgang.

Forældrene har også deltaget i foredrag. Denne del har dog fyldt mindre end planlagt på grund af vilkårene under coronapandemien, hvor det ikke var muligt at samles mange mennesker.

Erfaringer og forankring

Alle indsatsens tiltag forventes at fortsætte efter projektperioden. Lærerne har fået nye redskaber og inspiration og vil også fremover bruge litteratur aktivt i overgangen, ligesom læseklubberne vil fortsætte nu placeret i SFO-tiden og drevet af en pædagog herfra.

Udviklingskonsulenten har kontakt til to andre skoler i lokalområdet samt til det lokale bibliotek, som alle gerne vil lade sig inspirere af indsatsen.

Indsatsen har givet lærerne et større samarbejde på tværs af årgangene, og jeg får meget positive tilbagemeldinger om, at de både bliver inspireret af oplægsholdere og af hinanden til at lave nye aktiviteter med børnene, som styrker klassens fællesskab.

Kristina Grindsted, pædagogisk udviklingskonsulent

Gode råd

- Kig på al den gode litteratur, der findes, og tænk den ind i aktiviteterne om skolestart – børnene tager godt imod, når man som lærer arbejder med bøgerne fra forskellige vinkler og bruger historien som indgang til at tale om ting, der kan være svære.
- Giv lærerne tid til at diskutere didaktik og pædagogik i forhold til brug af litteratur i skolestarten – fælles inspiration giver fælles sprog og arbejdsglæde.
- Husk at organisere både bogsamling og idekatalog over aktiviteter, så de er nemme at gå til for alle lærere.